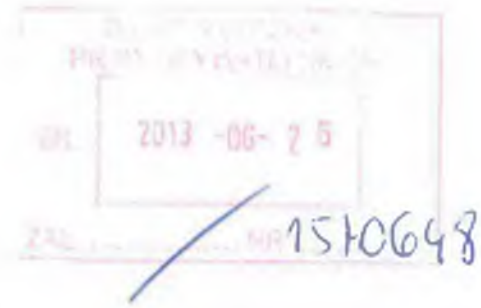

RPO-724 737 / 13

Warszawa, dnia 25.06. 2013 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI
Departament Wykonania Orzeczeń i Probacji
Al. Ujazdowskie 11
00-950 WARSZAWA Skr. Pocz. 33
Centrala tel. 52 12 888

DWOiP III 072 - 13/13/2

Pani
Justyna Róża Lewandowska
Dyrektor Zespołu
Krajowego Mechanizmu Prewencji
ul. Solidarności 77
00-090 Warszawa

Szanowna Pani Dyrektoro,

W odpowiedzi na pismo z dnia 7 czerwca 2013r. (sygn. RPO-724737- VII-720.8.2/720.8.3/13/WS), przy którym przekazano Raport Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Świdnicy, uprzejmie przedstawiam stanowisko Departamentu Wykonania Orzeczeń i Probacji (dalej DWOiP) odnośnie sformułowanych przez Zespół zaleceń, uwzględniające przekazane przez Dyrektora placówki wyjaśnienia, które zostaną oddzielnie przesłane do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich.

Ad.1.1 – zweryfikowanie zarzutów wychowanków dotyczących stosowania przemocy fizycznej i werbalnej przez kadrę placówki (ostatni akapit pkt 5 Raportu).

Dyrektor zakładu wyjaśnił: „W naszej placówce zawsze sprawdzamy wszelkie sygnały dotyczące stosowania przemocy fizycznej, nigdy nie uzyskały one potwierdzenia. Jeżeli chodzi o przemoc werbalną rozumianą naprawdę bardzo szeroko, to reagujemy na każdy sygnał sprawdzając takowe informacje. Zdarzyło się kilka razy, że pracownik użył w stosunku do wychowanka słów mogących być przez niego uznane jako obraźliwe. W takiej sytuacji pracownik jest natychmiast upominany

i przywoływany do porządku. W placówce corocznie przeprowadzanych jest szereg szkoleń na temat procedur oraz sposobów zachowania się wobec wychowanków, staramy się aby podejście naszych pracowników do naszych podopiecznych bez względu na zajmowane stanowisko było jak najbardziej profesjonalne i zgodne z obowiązującymi przepisami”.

Zdaniem DWOiP mimo sporadycznie zdarzających się przywołanych w raporcie sytuacji zalecenie należy uznać za zasadne. Działania podejmowane przez Dyrektora placówki, jak również przez DWOiP dotyczące szkolenia pracowników ochrony, przybliżają tym pracownikom regulacje z zakresu praw nieletnich oraz dostarczają wiedzy pedagogicznej, która jest niezbędna przy wykonywaniu obowiązków służbowych na tym stanowisku pracy. Zagadnienie to ujęte zostanie również w opracowanych przez DWOiP standardach zatrudnienia tej grupy pracowników, które określają rodzaje i tematy szkoleń pracowników ochrony.

Ad. 1.2 – urządzenie izb przejściowych w sposób odpowiadający warunkom pomieszczenia mieszkalnego oraz wyłączenie z użytku pomieszczenia wskazanego w pkt 4 Raportu.

Wyjaśnienia Dyrektora zakładu: „Pomieszczenie wskazane w pkt.4 raportu zostało wyłączone z użytku jeszcze tego samego dnia, w którym trwała kontrola. Pozostałe pomieszczenia odpowiadają warunkom pomieszczenia mieszkalnego. Znajdują się tam łóżko z materacem, który na dzień przykrywany jest kocem, stolik oraz krzesło. Pomieszczenia systematycznie są remontowane. Ściany zawsze białe i czyste, podłoga również. Pomieszczenia są odpowiedniej wielkości, oświetlone oraz wentylowane oraz właściwie umeblowane. Meble przymocowane są do podłoża ze względów na bezpieczeństwo zarówno umieszczonego tam wychowanka jak i naszych pracowników. Nie powoduje to pogorszenia estetycznego wyglądu izby. Minimalne wyposażenie izb przejściowych warunkują względy bezpieczeństwa, które dla nas są najważniejsze”.

Zdaniem DWOiP zalecenie jest zasadne. Bezpośrednio z treści § 44 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2001 r. w sprawie *zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich* (Dz. U. z 2001r., Nr 124, poz.1359 ze zm.) wynika, że izba przejściowa jest pomieszczeniem mieszkalnym i w związku z tym nie powinno ono znacząco odbiegać wyposażeniem od innych tego rodzaju izb

mieszkalnych znajdujących się w placówce. Celowym byłoby doposażenie izby chociażby o szafkę, czy półki przeznaczone na rzeczy osobiste wychowanka umieszczonego w izbie przejściowej.

Ad.1.3 – zaprzestanie wykorzystywania izb przejściowych w zakresie wskazanym w pkt 5 Raportu.

Dyrektor placówki wyjaśnił: „Wychowankowie umieszczani są w izbach przejściowych zgodnie z rozporządzeniem. Przy podejmowaniu decyzji zawsze kierujemy się względami bezpieczeństwa i porządku w placówce oraz dobrem wychowanka i wychowanków. Wyjaśnienie pewnych zdarzeń również związane jest ściśle z bezpieczeństwem i porządkiem w placówce (...). Wychowanek umieszczony w izbie ma możliwość swobodnego rozmawiania z pracownikami, wie, że wszystko co zostanie ujawnione podczas takiej rozmowy zostanie między nim a pracownikami (...). Wyjaśnienie przez wychowanka czy do włamania doszło z jego inicjatywy, czy też zrobił to na polecenie innych wychowanków. Wszystkie te sytuacje mają bezpośredni wpływ na porządek i bezpieczeństwo w placówce.”

W ocenie DWOiP zalecenie jest częściowo zasadne. Należy stwierdzić, że zgodnie z § 25 rozporządzenia nieletniego można umieścić na czas określony w izbie przejściowej dla zapewnienia bezpieczeństwa i porządku. Umieszczanie nieletnich w izbie przejściowej „w celu wyjaśnienia”, każdego nieregulaminowego zachowania, a faktycznie „odseparowanie” od grupy, jedynie w pewnych szczególnych sytuacjach może być uzasadnione względami zachowania porządku i bezpieczeństwa w placówce. Każdy przypadek umieszczenia nieletniego w izbie przejściowej winien być szczegółowo uzasadniony względami przewidzianymi w rozporządzeniu.

Ad. 1.4 – zaprzestanie stosowania pozaregulaminowych środków dyscyplinarnych;

Wyjaśnienia dyrektora: ”w placówce nie stosuje się środków dyscyplinarnych pozaregulaminowych”.

W ocenie DWOiP o ile faktycznie stosowane są w placówce takie środki należy tego zaprzestać oraz skorygować zapisy regulaminów ZP (§ 28) i SdN (§ 33). Zweryfikowanie prawdziwości przekazywanych Przedstawicielom KMP „sygnałów” przez wychowanków placówki dotyczących stosowania pozaregulaminowych

środków dyscyplinarnych (a nie „kar” - jakim określeniem posługują się Przedstawiciele w pkt 6 Raportu) jest trudne. Jednakże nieprawidłowe zapisy regulaminów mogą uprawdopodobniać stosowanie szerszego katalogu środków dyscyplinarnych niż przewidziany w § 71 rozporządzenia.

Ad. 1.5 – zapewnienie wszystkim nieletnim możliwości pobytu na świeżym powietrzu, przez co najmniej 2 godzinny dziennie, jeżeli pozwala na to pogoda;

Wyjaśnienia Dyrektora: „staramy się zapewnić wychowankom dostęp do świeżego powietrza zgodnie z przepisami oraz zaleceniami w miarę jeżeli pozwala na to pogoda”.

W ocenie DWOiP zalecenie częściowo zasadne. Europejskie Zasady w sprawie Nieletnich Sprawców Przepięstw będujących podmiotami sankcji lub środków (2008r.) wskazują, że dostęp do ćwiczeń powinien obejmować przynajmniej 2 godziny w ciągu dnia, z czego jedna z nich winna odbywać się na świeżym powietrzu, o ile warunki pogodowe na to zezwalają (zasada 81). Z zasady więc tej wynika, iż co najmniej 1 godzinę dziennie wychowankowie powinny mieć możliwość spędzania na świeżym powietrzu, a łącznie przysługuje im 2 godziny ćwiczeń. Druga godzina ćwiczeń (aktywności fizycznej) może być również realizowana w budynku.

Ad.1.6 – każdorazowe zapoznanie nowo przybyłych wychowanków z prawami przysługującymi podczas pobytu w placówce;

Dyrektor zakładu wyjaśnił: „wychowankowie każdorazowo zapoznawani są z prawami i obowiązkami wynikającymi z regulaminów obowiązujących w placówce. Potwierdzają ten fakt własnoręcznym podpisem na odpowiednim druku. Przypadek opisany w raporcie był wyjątkiem”.

Zdaniem DWOiP zalecenie **jest zasadne**. Zgodnie z jasno brzmiącym § 43 rozporządzenia „nieletniego przyjmuje do zakładu dyrektor zakładu i przeprowadza z nim rozmowę, zapoznaje nieletniego z jego prawami i obowiązkami oraz zasadami pobytu w zakładzie, co nieletni potwierdza własnoręcznym podpisem”. W każdym więc wypadku należy skrupulatnie przestrzegać postanowień tego przepisu.

Ad. 1.7 – umożliwienie wychowankom korzystania z odzieży odpowiedniej do pory roku podczas pobytu w izbie przejściowej;

Dyrektor placówki wyjaśnił: „W chwili obecnej wychowankowie umieszczeni w izbach przejściowych bez względu na powód mają możliwość do korzystania z odzieży odpowiedniej do pory roku”.

W ocenie DWOiP uwaga jest zasadna. Wychowankowie przebywający w izbie przejściowej winni być wyposażeni w odzież, tak jak pozostali przebywający w placówce. Zgodnie z § 57 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia *w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich* wychowankowi w trakcie pobytu w zakładzie zapewnia się: odzież, bieliznę, obuwie, materiały szkolne i podręczniki, sprzęt i środki czystości, natomiast żadne przepisy nie przewidują prawa do pozbawienia (nie wydania) nieletniego odzieży. Wskazany w raporcie przepis z prawa międzynarodowego - Reguła 36 Narodów Zjednoczonych dotycząca Ochrony Nieletnich Pozbawionych Wolności (Rezolucja Zgromadzenia Ogólnego 45/113) uzasadnia w pełni celowość i konieczność wykonania zalecenia.

Ad. 1.8 – zaprzestanie stosowania kontroli rozmów telefonicznych wychowanków;

Dyrektor wyjaśnił: „rozmowy telefoniczne kontrolowane były tylko w uzasadnionych względami bezpieczeństwa przypadkach (między innymi wobec wychowanków przejawiających tendencje ucieczkowe, którzy mogliby wykorzystywać tego typu kontakt do przygotowania ucieczki).

W ocenie DWOiP zalecenie uznać należy za zasadne. Kontrola rozmów telefonicznych wpływa bezpośrednio na utrzymanie bezpieczeństwa w zakładzie poprawczym (ograniczenie możliwości organizacji ucieczki, dostarczania środków niedozwolonych i niebezpiecznych, przekazywania informacji utrudniających postępowania sądowe, prób wywierania nacisku na zlecenie z zewnątrz na nieletnich przez innych współwychowanków w toczących się sprawach – szczególnie w sytuacji nieletnich przebywających w schronisku dla nieletnich). W przepisach brak jest wyraźnych regulacji określających zasady kontrolowania rozmów telefonicznych wychowanków. Należy jednak mieć na uwadze treść art. 49 Konstytucji RP, który stanowi, że "zapewnienia się wolność i ochronę tajemnicy komunikowania się. Ich ograniczenie może nastąpić jedynie w przypadkach określonych w ustawie

i w sposób w niej określony”. Przyjąć można, że kontrola rozmów telefonicznych stanowi formę ograniczenia kontaktów wychowanków z osobami spoza placówki i wówczas zastosowanie znaleźć może art. 66 § 4 i 5 upn.

Ad. 1.9 – wyeliminowanie stwierdzonych uchybień w Indywidualnych Programach Resocjalizacyjnych, wskazanych w pkt 5 Raportu;

Dyrektor wyjaśnił: Indywidualne Programy Resocjalizacyjne zostały przeanalizowane przez z-cę dyrektora, stwierdzone uchybienia zostały wyeliminowane.

W ocenie DWOiP zalecenie jest zasadne. Indywidualny plan resocjalizacji (§ 59 ust. 3 rozporządzenia przewiduje plan, a nie program) jak wynika już z samej nazwy winien być przygotowywany dla każdego wychowanka „indywidualnie”, dlatego też koniecznym jest wyeliminowanie nawet incydentalnych przypadków powielania istniejących opracowań dla innych wychowanków.

Ad. 1.10 – uzupełnienie procedury składania skarg przez wychowanków o regulacje wskazane w pkt 6 Raportu;

Dyrektor placówki wyjaśnił: „Na kolejnej radzie zakładu, która odbędzie się 27.06.2013r. powołany zostanie zespół do opracowania odpowiedniej procedury dotyczącej sposobu odwołań oraz odpowiedniego ich kierowania.

W ocenie DWOiP zalecenie jest niezasadne. Zgodnie z § 57 ust. 1 rozporządzenia *w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich* wychowankowi w trakcie pobytu w zakładzie zapewnia się m.in. możliwość składania skarg, próśb i wniosków (pkt 12). Aktualnie wychowankowie placówek posiadają uprawnienie do składania skarg na wszelkie postępowanie, które ich zdaniem narusza ich prawa. Dotyczy to nie tylko zastosowania środka dyscyplinarnego (w placówkach bowiem nie stosuje się „kar” jak błędnie wskazano w Raporcie), ale i innych działań. Ani ww. rozporządzenie, ani ustawa upn w obecnym brzmieniu nie przewiduje katalogu od jakiego rodzaju decyzji (niezależnie od formy ich wydania), oraz konkretnego organu do którego przysługuje nieletniemu prawo złożenia skargi. Regulamin winien zawierać zapis (precyzować ww. zapis) wskazujący do kogo w placówce należy złożyć skargę (kto prowadzi rejestr skarg), w jakiej formie winna

zostać ona złożona, w jakim terminie i jakiej formie dyrektor winien ją rozpoznać i powiadomić nieletniego, ewentualnie przesłać do organu wskazanego w skardze.

Wychowankowie powinni mieć możliwość zapoznania się z instytucjami i ich danymi kontaktowymi, do których mogą kierować skargi.

Należy zauważyć, iż obecnie toczy się proces legislacyjny (druk sejmowy 1130) dotyczący projektu ustawy o zmianie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich oraz ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych. Przewiduje on między innymi weryfikację zasadności zastosowania środka dyscyplinarnego. Nieletniemu zostanie przyznane prawo do złożenia skargi do sędziego rodzinnego sprawującego nadzór nad schroniskiem albo zakładem oraz przesłanie decyzji sądowi rodzinnemu, który – mając na względzie jego nadrzędną rolę w prowadzeniu postępowania wykonawczego – decyzję może uchylić (art. 95ce. § 6 ww. projektu. Po uchwaleniu ww. projektu regulamin placówki z pewnością zostanie uzupełniony o zapis wynikający z tego uregulowania.

Ad.1.11 – uzupełnienie wyposażenia pokoi IV grupy w Schronisku dla Nieletnich oraz dokonanie przeglądu mebli w całej placówce i naprawa bądź wymiana sprzętów nie nadających się do użytku;

Dyrektor wyjaśnił: "Meble pozostające na wyposażeniu placówki pozostają pod stałą kontrolą pracowników placówki. W sytuacji stwierdzenia usterek meble poddawane są naprawom i renowacji w warsztatach szkolnych w ramach praktycznej nauki zawodu. Staramy się wykonywać te naprawy systematycznie. Jak zauważono braki w wyposażeniu dotyczyły szafek nocnych grupy, która nie funkcjonowała w chwili kontroli, do momentu uruchomienia grupy wszelkie braki zostaną usunięte.

W ocenie DWOiP przyjąć można, że zalecenie jest na bieżąco wykonywane.

Ad.1.12 – rozważenie zainstalowania w ZP i SdN samoinkasującego aparatu telefonicznego;

Dyrektor wyjaśnił, że: "Rozważamy możliwość zainstalowania aparatu telefonicznego, z którego mogli by korzystać wychowankowie, najprawdopodobniej będzie to telefon dostępny u kierownika internatu, korzystanie bowiem z tego

urządzenia musi podlegać choćby minimalnej kontroli. Do korzystania z takiego telefonu opracowana zostanie, po jego zainstalowaniu, odpowiednia procedura”.

Zdaniem DWOiP zalecenie zainstalowania aparatu telefonicznego dostępnego dla wychowanków jest zasadne. Z doświadczenia innych placówek wydaje się nie prawdopodobne pozyskanie automatu telefonicznego, lecz są dostępne inne możliwości rozwiązania tego problemu np. montaż urządzenia rejestrującego długość rozmowy i naliczającego opłatę.

Ad. 1.13 – dokonanie zmian w procedurze stosowania środków przymusu bezpośredniego wskazanych w pkt 5 Raportu;

Dyrektor placówki wyjaśnił:” W dniu 27.06.2013r. na radzie zakładu zostanie powołany zespół do opracowania i skorygowania procedury stosowania środków przymusu bezpośredniego. Wiąże się to z zaleceniami wynikającymi z raportu oraz z nowymi przepisami regulującymi użycie tych środków, które wchodzi w życie w miesiącu czerwcu br.”

W ocenie DWOiP uwagę nie można uznać częściowo za zasadną. Procedury (instrukcje) są opracowywane na podstawie przepisów w celu ich doprecyzowania, w zakresie nie ujętym w tym przepisie. Maksymalny czas stosowania środka przymusu bezpośredniego w formie umieszczenia wychowanka w izbie izolacyjnej jest określony sztywno w ustawie upn (art. 95a § 7). Znajomość tych przepisów jest wymagana od pracowników placówek, natomiast zasadnym mogłoby być jedynie zmieszczenie takich informacji w regulaminie, który jest przedstawiany nieletnim.

Ad. 1.14 – rzetelne prowadzenie Książki izby przejściowej w zakresie uwag i spostrzeżeń osób sprawujących opiekę nad wychowankiem w czasie pobytu w izbie;

Dyrektor wyjaśnił, że: „Prowadzenie książek izb przejściowych zostanie dostosowane do wymogów zawartych w przepisach od 01.07.2013r. Wymaga to zmiany ksiąg, chodzi tu o miejsce w tabelach na odpowiednie wpisy. Do chwili obecnej wszelkiego rodzaju szczegółowe zapisy dotyczące pracy z wychowankiem w izbie przejściowej umieszczane były w karcie pobytu wychowanka w izbie, oraz w dokumentacji szkolnej.”

W ocenie DWOiP zalecenie jest zasadne. Sposób prowadzenia ksiąg izb przejściowych jest określony w załączniku nr 2 w § 7 do rozporządzenia i winien być realizowany przez kadrę placówki.

Ad. 1.15 – zmianę zapisów dotyczących przywilejów przysługujących wychowankowi o zachowaniu nagannym;

Dyrektor wyjaśnił, że: „Na radzie zakładu w dniu 29.05.2013r. został powołany zespół do zmiany obowiązującego w placówce regulaminu wychowanka. W związku z uwagami zawartymi w raporcie poczynione zostaną odpowiednie poprawki”.

Zdaniem DWOiP uwaga jest w pełni zasadna. Wymienione w regulaminie „przywileje” są obowiązkami zakładu wobec wychowanków, wymienionymi w § 57 ust. 1 rozporządzenia.

Ad. 1. 16 – przeprowadzanie kontroli korespondencji zgodnie z przepisami upn;

Dyrektor wyjaśnił: „Kontrola korespondencji w placówce odbywa się zgodnie z przepisami u.p.n. Pracownicy pedagogiczni są upoważnieni przez dyrektora do kontroli, mają prawo do kontrolowania korespondencji i jeżeli uznają to za konieczne korzystają z niego”.

W ocenie DWOiP zalecenie uznać należy za zasadne. Kontrola korespondencji nieletniego umieszczonego w zakładzie lub schronisku uregulowana jest szczegółowo w art. 66 § 3 upn – ustawy z dnia 26 października 1982r. *o postępowaniu w sprawach nieletnich* (Dz. U. Nr 35 poz. 228 ze zm.). Korespondencja podlega kontroli tylko w przypadku powzięcia „uzasadnionego podejrzenia” wystąpienia okoliczności wymienionych szczegółowo w tym artykule. Zaleca się należyte stosowanie zapisów ustawy. Kontrola nie może być regułą.

Ad. 1.17 - modernizację monitoringu w celu archiwizowania nagrań zgodnie z obowiązującymi przepisami;

Dyrektor wyjaśnił: „Placówka występowała o środki finansowe w celu modernizacji monitoringu zgodnie z wymogami § 105 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2001 r. *w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich* (Dz. U. 2001, Nr 124 poz. 1359 ze zm.) niestety do dnia

dzisiejszego nie otrzymaliśmy środków finansowych, które by zapewniły kompletną modernizację. Systematycznie z własnych środków prowadzone są prace modernizujące system monitoringu (wymiana kamer analogowych na cyfrowe oraz instalowanie dodatkowych kamer, co umożliwi efektywniejszą archiwizację nagrań)".

W ocenie DWOiP zalecenie należy uznać za zasadne. Przyjęty w § 105⁵ rozporządzenia termin przechowywania zapisów z monitoringu (do czasu opuszczenia placówki przez nieletniego) spowodował konieczność kosztownego dostosowania istniejących systemów do obowiązujących wymogów. Nie wszystkie placówki były w stanie wygospodarować na ten cel odpowiednie środki, ale systemy te są sukcesywnie modernizowane i dostosowywane do wymogów ww. przepisu. Z uwagi na zgłaszane przez dyrektorów zakładów i schronisk zastrzeżenia odnośnie zbyt długich okresów przechowywania zapisów monitoringu, w ramach prac nad nowelizacją rozporządzenia *w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich* uwzględniono postulat ograniczenia czasu ich przechowywania (30 lub 60 dni w zależności od monitorowanego pomieszczenia). Pozwoli to na ograniczenie wydatków związanych z zakupem odpowiednich urządzeń i archiwizowaniem nagrań, bez istotnego wpływu na stan bezpieczeństwa w placówce.

Ad.1.18 - zorganizowanie szkoleń dla pracowników placówki z zakresu ochrony praw dziecka w prawie międzynarodowym i krajowym;

Dyrektor wyjaśnił, że: „W planie nadzoru na rok szkolny 2013/2014 zostaną umieszczone i będą przeprowadzone szkolenia z zakresu ochrony praw dziecka w prawie międzynarodowym i krajowym. Szkoleniami zostaną objęci pracownicy pedagogiczni jak i niepedagogiczni”.

W ocenie DWOiP zalecenie jest zasadne. Jednocześnie podnieść należy, że w stosunku do pracowników ochrony znaczna część tematyki wskazanej w zaleceniu ujęta jest w szkoleniach organizowanych od 2010 roku. Znajdzie to również odzwierciedlenie w opracowywanych przez DWOiP wytycznych, standardach zatrudnienia dla pracowników ochrony, które określają rodzaje i tematy szkoleń tych pracowników. Tego rodzaju tematyka będzie również zrealizowana w szkoleniach organizowanych dla pozostałej kardy placówki.

Ad. 1. 19 – uzupełnienie informacji zamieszczonych na tablicy informacyjnej o adresy instytucji, do których mieszkańcy ZP i SdN mogą zwrócić się w sytuacji naruszenia tych praw, np. do Rzecznika Praw Obywatelskich (wraz z numerem na ogólnopolską bezpłatną infolinię – 800 676 676), sędziego rodzinnego, Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka;

Dyrektor wyjaśnił: „Informacje zamieszczone na tablicach informacyjnych zostały uzupełnione o adresy wymienione w protokole”.

W ocenie DWOiP uwaga jest zasadna. Wychowankowie placówki winni mieć możliwość swobodnego zapoznania się z adresami instytucji, do których mogą się zwrócić w przypadku naruszenia ich praw. Niewątpliwie na tablicy ogólnodostępnej winny znajdować się co najmniej adresy (ewentualnie z nr infolinii): sędziego sprawującego nadzór nad placówką, Ministerstwa Sprawiedliwości, Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka.

Ad. 1. 20 – przy najbliższym remoncie placówki, wymagającym uzyskania pozwolenia na budowę, uwzględnienie potrzeby przystosowania placówki do potrzeb osoby niepełnosprawnej;

Dyrektor wyjaśnił: „Przy najbliższym remoncie placówki, wymagającym pozwolenia na budowę uwzględnione zostaną potrzeby przystosowania placówki dla potrzeb osób niepełnosprawnych”.

Zalecenie można uznać w ocenie DWOiP za niezasadne. Należy zauważyć, iż obecnie brak jest konkretnych uregulowań nakazujących dostosowywanie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich do potrzeb osób niepełnosprawnych. Przepis § 55 ust. 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 roku *w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie* (Dz. U. Nr 75, poz. 690 z późn. zm.) wyłącza konieczność wykonania pochylni lub innego urządzenia technicznego zapewniającego osobom niepełnosprawnym dostęp na kondygnacje z pomieszczeniami użytkowymi, z których mogą korzystać. Zapis tego ustępu w ostatnim zdaniu stanowi wprost, że „nie dotyczy to budynków koszarowych, zakwaterowania w zakładach karnych, aresztach śledczych oraz zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich”. Takie

wyłączenia zawarte są również w przepisach dotyczących drzwi wejściowych (§ 61 ust. 2 rozporządzenia), czy też dojazdów (§ 16 ust. 2 rozporządzenia).

Jednakże w miarę możliwości wykonanie zalecenia przyczynić się może do ułatwienia ewentualnych odwiedzin nieletnich przez osoby niepełnosprawne.

Ad. 1. 21 – rozważenie wzbogacenia posiłków o owoce;

Dyrektor wyjaśnił: „Posiłki zostały wzbogacone o owoce, wychowankowie minimum raz w tygodniu otrzymują świeże owoce dodatkowo do posiłków.”

W ocenie DWOiP zalecenie jest zasadne. Jadłospis powinien być wzbogacony w miarę posiadany środków w świeże owoce. Posiadane przez placówkę środki finansowe przynajmniej w okresie podaży owoców sezonowych (krajowych) powinny pozwalać na ich zakup.

Ad.1.22 – wyjaśnienie kary dyscyplinarno-porządkowej oraz procedury uzyskiwania podpisów osób wskazanych we właściwym druku przy ubieganiu się o przepustkę i urlop.

Dyrektor wyjaśnił: „Zbieranie podpisów na wymienionych podaniach jest elementem wychowawczym włączającym wszystkich pracowników w proces resocjalizacji zgodnie z § 16 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2001 r. w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich (Dz. U. 2001, Nr 124 poz. 1359 ze zm.). Jest to praktyka stosowana od lat w placówce, wychowankowie nigdy nie narzekali na taką konieczność. Procedura ta umożliwia wyrażenie opinii wszystkim pracownikom również i tym niepedagogicznym co do nagradzania wychowanka przepustką lub też urlopem. Włącza ich niejako w proces resocjalizacji wychowanków. Wychowankowie mają okazję do kontaktu z innymi niż na co dzień osobami, zbierając również w ten prosty sposób informacje o tym jak są postrzegani przez wszystkich pracowników nie tylko przez tych im najbliższych pracujących z nimi nacodzień. Wychowankowie otrzymują w ten sposób ważne dla nich informacje, wiedzą, że każdy pracownik ma wpływ na ocenę jego zachowania i może wyrazić swoją opinię. Jest to również pewna analogia do funkcjonowania w środowisku otwartym, gdzie wychowankowie muszą mieć świadomość, że są obserwowani i oceniani nie tylko przez osoby na których opinii

szczególnie im zależy, ale również przez innych otaczających ich ludzi, na których ich zachowanie ma bardziej lub mniej bezpośredni wpływ”.

Zalecenie w ocenie DWOiP jest zasadne. Udzielenie wychowankowi przepustki lub urlopu zgodnie z § 66 ust. 1 pkt 14 i 15 jest nagrodą, której przyznanie zgodnie z przepisami rozporządzenia nie wymaga uzyskania zgody (opinii) innych podmiotów, poza wypadkiem przewidzianym w § 67 ust.1 rozporządzenia. Odnośnie zaś zapisu regulaminu dotyczącego środków dyscyplinarno- porządkowych (§ 28 regulaminu ZP i § 33 regulaminu sdn) stanowisko DWOiP jest ujęte w pkt 1.4.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że DWOiP w ramach sprawowanego nadzoru nad Zakładem Poprawczym i Schroniskiem dla Nieletnich w Świdnicy ustali, czy wydane zalecenia, których do dnia złożenia wyjaśnień jeszcze nie wykonano zostaną przez placówkę zrealizowane. Informacja o powyższym zostanie przedstawiona w osobnym piśmie.

2

ZASTĘPCA DYREKTORA
Departamentu
Wykonania Orzeczeń i Probacji

Monika Lewoc
sędzia

Do wiadomości:

1. Dyrektor ZP i SdN w Świdnicy;
2. Prezes Sądu Okręgowego w Świdnicy;
3. Helsińska Fundacja Praw Człowieka;
4. „Porozumienie na rzecz wprowadzenia OPCAT”.

**ZAKŁAD POPRAWCZY
i Schronisko dla Nieletnich**
ul. Sprzymierzeńców 1-2
58-100 Świdnica
tel. 074 852-28-16, fax 074 852-54-53
Regon 000325386 NIP 884-21-10-443

l. dz. 753/13

Świdnica, 25 lipca 2013 r.

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WIPE	2013 -07- 01
ZAL 113	NR 15/1334

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
Zespół
„Krajowy Mechanizm Prewencji”
Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

724 737 13

dot. RPO-724737-VII-720.8.2/720.8.3/13/WS

W załączeniu przekazuję odpowiedzi na uwagi i zalecenia wynikające z Raportu Krajowego Mechanizmu Prewencji dotyczące wizytacji Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Świdnicy.

DYREKTOR
Zakładu i Schroniska
Aut
mgr Artur Staczek

Świdnica, 25 czerwca 2013 r.

l. dz. 753/13

**Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
Zespół
„Krajowy Mechanizm Prewencji”
Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa**

dot. RPO-724737-VII-720.8.2/720.8.3/13/WS

W odpowiedzi na Raport Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Świdnicy udzielam pisemnych wyjaśnień dot. uwag i zaleceń.

Ad. 1

Do dnia dzisiejszego, to jest do 18.06.2013r. nie stwierdzono w naszej placówce użycia siły fizycznej przez naszych pracowników, zarówno pedagogicznych jak i niepedagogicznych. W placówkach tego typu często pojawiają się tego typu zarzuty, wychowankowie używają ich najczęściej w celu wywarcia presji na pracownikach lub czystego szantażu. Chodzi tu o zminimalizowanie wymagań wobec wychowanków lub zezwolenie im na omijanie zasad regulaminu. Często pada hasło „a nas tu biją” właśnie w sytuacjach gdy jest okazja do tzw. dokuczenia pracownikom. Każdy kto choć przez bardzo krótki czas pracował z młodzieżą trudną wie, że potrafią oni manipulować nie tylko swoimi kolegami ale również dorosłymi, potrafią również w sposób bezwzględny wykorzystać każdą sytuację aby kontrola nad ich zachowaniem była jak najbardziej ograniczona, na zasadzie „wy to mi możecie”. Bardzo rzadko jednak te słowa znajdują poparcie w faktach. W naszej placówce zawsze sprawdzamy wszelkie sygnały dotyczące stosowania przemocy fizycznej, nigdy nie uzyskały one potwierdzenia. Jeżeli chodzi o przemoc werbalną rozumianą naprawdę bardzo szeroko, to reagujemy na każdy sygnał sprawdzając takowe informacje. Zdarzyło się kilka razy, że pracownik użył w stosunku do wychowanka słów mogących być przez niego uznane jako obraźliwe. W takiej sytuacji pracownik jest natychmiast upominany i przywoływany do porządku.

W placówce corocznie przeprowadzanych jest szereg szkoleń na temat procedur oraz sposobów zachowania się wobec wychowanków, staramy się aby podejście naszych pracowników do naszych podopiecznych bez względu na zajmowane stanowisko było jak najbardziej profesjonalne i zgodne z obowiązującymi przepisami.

Ad. 2

Pomieszczenie wskazane w pkt.4 raportu zostało wyłączzone z użytku jeszcze tego samego dnia, w którym trwała Państwa kontrola.

Pozostałe pomieszczenia wg nas odpowiadają warunkom pomieszczenia mieszkalnego. Znajdują się tam łóżko z materacem, który na dzień przykrywany jest kocem, stolik oraz krzesło. Pomieszczenia systematycznie są remontowane. Ściany zawsze białe i czyste, podłoga również. Pomieszczenia są odpowiedniej wielkości, oświetlone, wentylowane

oraz właściwie umeblowane. Meble przymocowane są do podłoga ze względów na bezpieczeństwo zarówno umieszczonego tam wychowanka jak i naszych pracowników. Nie powoduje to pogorszenia estetycznego wyglądu izby. Minimalne wyposażenie izb przejściowych warunkują względy bezpieczeństwa, które dla nas są najważniejsze.

W izbach przejściowych wychowankowie przebywają bardzo krótko, nie staramy się przetrzymywać tam wychowanków bez celu i bez końca. Warunki tam panujące powinny być zgodne z rozporządzeniem i takie wg nas są. Izba przejściowa nie może przypominać pokoju hotelowego wysokiej klasy, wyposażonego w telewizję, radio, odtwarzacz CD oraz pełna filmotekę oraz inne zbędne gadżety. Gdyż wychowankowie zrobią wtedy wszystko, żeby zamiast do szkoły czy też na warsztaty iść na izbę przejściową. W chwili obecnej co bardziej „leniwi” dopraszają się umieszczenia w izbie przejściowej „chce mi się spać”, „nie będę się uczył, nie chce mi się, wolę iść na izbę”. Oczywiście nie spełniamy takich życzeń.

Ad. 3.

Wychowankowie umieszczani są w izbach przejściowych zgodnie z rozporządzeniem. Przy podejmowaniu decyzji zawsze kierujemy się względami bezpieczeństwa i porządku w placówce oraz dobrem wychowanka i wychowanków. Wyjaśnienie pewnych zdarzeń również związane jest ściśle z bezpieczeństwem i porządkiem w placówce. Np. opisane w raporcie włamanie do pokoju wychowawcy, jest to szczególne zagrożenie bezpieczeństwa oraz porządku w placówce, które musi zostać zbadane i wyjaśnione od początku do końca. Wychowanek umieszczony w izbie ma możliwość swobodnego rozmawiania z pracownikami, wie, że wszystko co zostanie ujawnione podczas takiej rozmowy zostanie między nim a pracownikami. Czuje się tam bezpieczny. Przyczyny włamania mogły być różne, np. uzyskanie narzędzi umożliwiających temu wychowankowi lub innym wychowankom samouwolnienia, pozyskanie dostępu do środków chemicznych, np. czystości, które nie mogą być wykorzystywane przez wychowanków bez kontroli wychowawcy, uzyskanie dostępu do informacji o innych wychowankach z teczek „B”, których wychowankowie nie powinni posiadać ze względów bezpieczeństwa pozostałych wychowanków itp. Wyjaśnienie przez wychowanka czy do włamania doszło z jego inicjatywy, czy też zrobił to na polecenie innych wychowanków. Wszystkie te sytuacje mają bezpośredni wpływ na porządek i bezpieczeństwo w placówce.

Ad. 4.

W placówce nie stosuje się środków dyscyplinarnych pozaregulaminowych.

Ad. 5.

Staramy się zapewnić wychowankom dostęp do świeżego powietrza zgodnie z przepisami oraz zaleceniami w miarę jeżeli pozwala na to pogoda.

Ad. 6.

Wychowankowie każdorazowo zapoznawani są z prawami i obowiązkami wynikającymi z regulaminów obowiązujących w placówce. Potwierdzają ten fakt własnoręcznym podpisem na odpowiednim druku. Przypadek opisany w raporcie był wyjątkiem.

Ad. 7.

W chwili obecnej wychowankowie umieszczani w izbach przejściowych bez względu na powód korzystają z odzieży odpowiedniej do pory roku.

Ad. 8.

Rozmowy telefoniczne kontrolowane były tylko w uzasadnionych względami bezpieczeństwa przypadkach (między innymi wobec wychowanków przejawiających tendencje ucieczkowe, którzy mogliby wykorzystywać tego typu kontakt do przygotowania ucieczki).

W związku z uwagami KMP dotyczącymi kontroli rozmów wobec wychowanków z tendencjami uciezkowymi wprowadzono alternatywne metody nadzoru i kontroli nie naruszające ich prawa do intymności.

Ad. 9.

Indywidualne Plany Resocjalizacyjne zostały przeanalizowane przez z-cę dyrektora, stwierdzone uchybienia zostały wyeliminowane.

Ad. 10.

Na kolejnej radzie zakładu, która odbędzie się 27.06.2013r. powołany zostanie zespół do opracowania odpowiedniej procedury dotyczącej sposobu odwołań oraz odpowiedniego ich kierowania.

Ad. 11.

Meble pozostające na wyposażeniu placówki pozostają pod stałą kontrolą pracowników placówki. W sytuacji stwierdzenia usterek meble poddawane są naprawom i renowacji w warsztatach szkolnych w ramach praktycznej nauki zawodu. Staramy się wykonywać te naprawy systematycznie.

Jak zauważono braki w wyposażeniu dotyczyły szafek nocnych grupy, która nie funkcjonowała w chwili kontroli, do momentu uruchomienia grupy wszelkie braki zostaną usunięte.

Ad. 12

Rozważamy możliwość zainstalowania aparatu telefonicznego, z którego mogli by korzystać wychowankowie, najprawdopodobniej będzie to telefon dostępny u kierownika internatu, korzystanie bowiem z tego urządzenia musi podlegać choćby minimalnej kontroli. Do korzystania z takiego telefonu opracowana zostanie, po jego pozyskaniu, odpowiednia procedura.

Ad. 13.

W dniu 27.06.2013r. na radzie zakładu zostanie powołany zespół do opracowania i skorygowania procedury stosowania środków przymusu bezpośredniego. Wiąże się to z zaleceniami wynikającymi z raportu oraz z nowymi przepisami regulującymi użycie tych środków które wchodzi w życie w miesiącu czerwcu br.

Ad. 14.

Prowadzenie księzek izb przejściowych zostanie dostosowane do wymogów zawartych w przepisach od 01.07.2013r. Wymaga to zmiany ksiąg, chodzi tu o miejsce w tabelach na odpowiednie wpisy. Do chwili obecnej wszelkiego rodzaju szczegółowe zapisy dotyczące pracy z wychowankiem w izbie przejściowej umieszczane były w karcie pobytu wychowanka w izbie, oraz w dokumentacji szkolnej.

Ad. 15.

Na radzie zakładu w dniu 29.05.2013r. został powołany zespół do zmiany obowiązującego w placówce regulaminu wychowanka. W związku z uwagami zawartymi w raporcie poczynione zostaną odpowiednie poprawki.

Ad. 16

Kontrola korespondencji w placówce odbywa się zgodnie z przepisami u.p.n.

Pracownicy pedagogiczni są upoważnieni przez dyrektora do kontroli, mają prawo do kontrolowania korespondencji i jeżeli uznają to za konieczne korzystają z niego.

Ad. 17.

Placówka występowała o środki finansowe w celu modernizacji monitoringu zgodnie z wymogami § 105 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2001 r. w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich (Dz. U. 2001, Nr 124 poz. 1359 ze zm.) niestety do dnia dzisiejszego nie otrzymaliśmy środków finansowych, które by zapewniły kompletną modernizację. Systematycznie z własnych środków prowadzone są prace modernizujące system monitoringu (wymiana kamer analogowych na cyfrowe oraz instalowanie dodatkowych kamer, co umożliwi efektywniejszą archiwizację nagrań). Będziemy archiwizować zapisy monitoringu dotyczące wydarzeń nadzwyczajnych, sytuacji wymagających przeglądania nagrań, np. jeżeli pojawią się informacje o łamaniu regulaminu zakładu, wychowanka lub inne.

Ad.18

W planie nadzoru na rok szkolny 2013/2014 zostaną umieszczone i będą przeprowadzone szkolenia z zakresu ochrony praw dziecka w prawie międzynarodowym i krajowym. Szkoleniami zostaną objęci pracownicy pedagogiczni jak i niepedagogiczni.

Ad. 19.

Informacje zamieszczone na tablicach informacyjnych zostały uzupełnione o adresy wymienione w protokole.

Ad. 20.

Przy najbliższym remoncie placówki, wymagającym pozwolenia na budowę, jeżeli pozwolą na to uwarunkowania finansowe, uwzględnione zostaną potrzeby przystosowania placówki dla potrzeb osób niepełnosprawnych.

Ad. 21.

Posiłki zostały wzbogacone o owoce, wychowankowie minimum raz w tygodniu otrzymują świeże owoce dodatkowo do posiłków.

Ad. 22.

Zbieranie podpisów na wymienionych podaniach jest elementem wychowawczym włączającym wszystkich pracowników w proces resocjalizacji zgodnie z § 16 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2001 r. w sprawie zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich (Dz. U. 2001, Nr 124 poz. 1359 ze zm.). Jest to praktyka stosowana od lat w placówce, wychowankowie nigdy nie narzekali na taką konieczność. Procedura ta umożliwi wyrażenie opinii wszystkim pracownikom również i tym niepedagogicznym co do nagradzania wychowanka przepustką lub też urlopem. Włącza ich niejako w proces resocjalizacji wychowanków. Wychowankowie mają okazję do kontaktu

z innymi niż na co dzień osobami, zbierając również w ten prosty sposób informacje o tym jak są postrzegani przez wszystkich pracowników nie tylko przez tych im najbliższych pracujących z nimi nacodzień. Wychowankowie otrzymują w ten sposób ważne dla nich informacje, wiedzą, że każdy pracownik ma wpływ na ocenę jego zachowania i może wyrazić swoją opinię. Jest to również pewna analogia do funkcjonowania w środowisku otwartym, gdzie wychowankowie muszą mieć świadomość, że są obserwowani i oceniani nie tylko przez osoby na których opinii szczególnie im zależy, ale również przez innych otaczających ich ludzi, na których ich zachowanie ma bardziej lub mniej bezpośredni wpływ.

Pojęcie kary dyscyplinarno – orządkowej zostanie wyeliminowane z zapisów w regulaminie wychowanka wraz z jego zmianą po zakończeniu prac powołanego do tego zespołu. Zostało ono niefortunnie użyte w celu wyeksponowania niektórych działań dyscyplinujących wobec naszych podopiecznych. Nie zawsze zachowanie wychowanka jest na tyle złe, na tyle łamie on regulamin, by stosować wobec niego regulaminowe środki dyscyplinarne. Często wychowanek nie chce się np. uczyć, ale zachowuje się bardzo dobrze. Np. w związku z trudnościami w nauce wychowanka wynikającymi z jego **niechęci do nauki**, wychowankowi ograniczało się np. dostęp do gier play stacion, a proponowało się mu inne zajęcia mające charakter edukacyjny itp. Nie jest to regulaminowy środek dyscyplinarny, jednak pozwala na dyscyplinowanie wychowanka, nie łamiąc przy tym jego praw.

Nie stosowano nigdy w placówce karania pracą jak to wynika z raportu, niektórzy wychowankowie nie lubią pracować, uczyć się i każde polecenie dotyczące wykonania związanych z tym czynności, które są konieczne i wynikają z obowiązków wychowanka, traktują jako karę.

Dyrektor ZPiSdN w Świdnicy

Artur Stączek

DYREKTOR
Zakładu i Schroniska

Artur Stączek
mgr Artur Stączek

Do wiadomości:

1. Dyrektor Departamentu Wykonania Orzeczeń i Probacji Ministerstwa Sprawiedliwości.
2. Prezes Sądu Okręgowego w Świdnicy.
3. Helsińska Fundacja Praw Człowieka.
4. „Porozumienie na rzecz wprowadzenia OPCAT”.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

RPO-724737-VII-720.8.2/720.8.3/13/WS

00-090 Warszawa Tel. centr. 22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 22 827 64 53

Zespół
„Krajowy Mechanizm Prewencji”

Warszawa, 2013 -00- 2 8

Pan
Artur Stączek
Dyrektor
Zakładu Poprawczego i Schroniska dla
Nieletnich
ul. Sprzymierzeńców 1-2
58-100 Świdnica

Uprzejmie dziękuję za udzielenie odpowiedzi zawartej w piśmie z dnia 25 czerwca 2013 r. (l.dz. 753/13) w sprawie zaleceń pracowników Zespołu „Krajowy Mechanizm Prewencji” (dalej: KMP, Mechanizm) wydanych w celu poprawy stanu przestrzegania praw przysługujących wychowankom Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Świdnicy, dalej Zakład.

Odnosząc się do pkt 1 przedmiotowej odpowiedzi pragnę poinformować, że informacje o stosowaniu przemocy fizycznej i słownej pochodziły od licznej grupy wychowanków i dotyczyły konkretnych pracowników. Podkreślenia wymaga fakt, że wizytacja Zakładu była niezapowiedziana, a pracownicy Mechanizmu prowadzili równoległe rozmowy z wychowankami z różnych grup wychowawczych. W związku z czym nieletni nie mieli możliwości ustalenia wspólnej wersji zdarzeń. Jak wskazał Pan Dyrektor w swoim piśmie zdarzają się sytuacje, że zgłaszane przez wychowanków skargi w zakresie traktowania znajdują potwierdzenia w faktach. W opinii przedstawicieli KMP wszystkie sygnały dotyczące stosowania przemocy i niewłaściwego traktowania muszą być za każdym razem wyczerpująco badane.

W odniesieniu do odpowiedzi na zalecenie dotyczące kontroli rozmów telefonicznych, proszę o wyjaśnienie jakie alternatywne metody nadzoru i kontroli wprowadzono w Zakładzie.

Ponadto zwracam się z prośbą o ustosunkowanie się przez Pana Dyrektora do pisma Pani sędzi Moniki Lewoc, Zastępcy Dyrektora Departamentu Wykonywania Orzeczeń

i Probacji Ministerstwa Sprawiedliwości, z dnia 25 czerwca 2013 r. (przekazanego do wiadomości Pana Dyrektora).

Z poważaniem
Wojciech Sadowski

Specjalista

do wiadomości:

1. Dyrektor Departamentu Wykonywania Orzeczeń i Probacji Ministerstwo Sprawiedliwości.

Świdnica, 04 września 2013 r.

l. dz. 1032/13

RPO-724737/13

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
Zespół
„Krajowy Mechanizm Prewencji”
Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

2013 -09- 09
NR 1581685

dot. RPO-724737-VII-720.8.2/720.8.3/13/WS

Odnosząc się do pisma z dnia 28.08.2013r. informuję że:

- Każda sytuacja zgłaszana przez wychowanków jest dokładnie analizowana. Raport zawierał informację o sygnałach dotyczących stosowania przemocy w naszej placówce. Przeprowadzone rozmowy z wychowankami nie potwierdziły sytuacji przemocowych. Jeżeli podczas kontroli padały nazwiska konkretnych pracowników w rozmowach prowadzonych przez pracowników zespołu prewencji, to nie było o nich mowy ani na rozmowie podsumowującej kontrolę, ani też w raporcie nie mogę więc odpowiadać za coś czego nie wiem. Jeszcze raz podkreślam, że każda sytuacja przemocowa zgłaszana kierownictwu, pracownikom placówki, nawet anonimowo jest przez nas analizowana i wyjaśniana, przeprowadzane są rozmowy z wychowankami i pracownikami, przeglądany jest monitoring.

Do chwili obecnej nie stwierdzono stosowania przemocy fizycznej przez naszych pracowników.

Młodzież z takich placówek, a przynajmniej duża jej część traktuje tego typu pomówienia jak swoją „samoobronę” przed pracownikiem, który egzekwuje od niego zachowanie zgodne z normami społecznymi i regulaminem panującym w placówce. Należy pamiętać zawsze o tym, że większość z naszych podopiecznych do momentu trafienia do placówki resocjalizacyjnej funkcjonowała wg własnych norm i własnego widzimisię, próby zmieniania tego odczytywane są przez nich bardzo negatywnie, robią wszystko żeby nie musieli się podporządkowywać komukolwiek i czemukolwiek. Jeżeli mogą to próbują rzucać tego typu oskarżenia i używać ich jako swoistego szantażu wobec pracowników. Na zasadzie „nie otrzymam tego co chcę, będziesz miał Pan kłopoty”. W środowisku w którym przebywali do momentu trafienia do placówki tego typu postępowanie przynosiło im konkretne efekty, kiedy trafiają więc do placówki próbują stosować wszystkie znane im sposoby, z wszelkiego rodzaju prowokacjami włącznie aby nie musieli się podporządkowywać niczemu.

Pamiętać też należy, że pracuje z nimi wysoko wykwalifikowana kadra, która zna prawo i doskonale zdaje sobie sprawę z konsekwencji swoich zachowań. W czasie mojej pracy w świdnickiej placówce wszystkie zgłoszenia - pomówienia okazały się fikcją. Prowadzone postępowania przez organy

zewnętrzne dotyczące anonimowych skarg również nie potwierdziły zawartych w anonimie zarzutów.

W odpowiedzi wysłanej do Państwa nie użyłem zwrotu przytaczanego w piśmie, który miałby odnosić się do przemocy fizycznej w naszej placówce. W moim piśmie mowa jest tylko i wyłącznie, cytuję: „Często pada hasło „a nas tu biją” właśnie w sytuacjach gdy jest okazja do tzw. dokuczenia pracownikom. Każdy kto choć przez bardzo krótki czas pracował z młodzieżą trudną wie, że potrafią oni manipulować nie tylko swoimi kolegami ale również dorosłymi, potrafią również w sposób bezwzględny wykorzystać każdą sytuację aby kontrola nad ich zachowaniem była jak najbardziej ograniczona, na zasadzie „wy to mi możecie”. Bardzo rzadko jednak te słowa znajdują poparcie w faktach. W naszej placówce zawsze sprawdzamy wszelkie sygnały dotyczące stosowania przemocy fizycznej, nigdy nie uzyskaliśmy potwierdzenia. Jeżeli chodzi o przemoc werbalną rozumianą naprawdę bardzo szeroko, to reagujemy na każdy sygnał sprawdzając takowe informacje. Zdarzyło się kilka razy, że pracownik użył w stosunku do wychowanka słów mogących być przez niego uznane jako obraźliwe. W takiej sytuacji pracownik jest natychmiast upominany i przywoływany do porządku.”

Na bieżąco trwają szkolenia kadry dotyczące procedur oraz przypominane są prawa naszych podopiecznych. W miesiącu listopadzie odbędzie się kolejne szkolenie.

- Odnośnie kontroli rozmów telefonicznych w chwili obecnej trwają prace nad procedurą, która określi sposób prowadzenia rozmów telefonicznych przez naszych wychowanków. Prace się nieco przeciągły ze względu na sezon urlopowy.

W opracowaniu jest również szereg innych procedur regulujących życie w naszej placówce: po raz kolejny zmieniany jest regulamin wychowanka, regulamin zakładu i szereg innych procedur. Staramy się aby uregulowania wewnętrzzakładowe bez przerwy dostosowywane były do obowiązujących przepisów oraz zmieniającej się błyskawicznie otaczającej nas rzeczywistości.

- Jeżeli chodzi o pismo Pani sędzi Moniki Lewoc, Zastępcy Dyrektora Departamentu Wykonania Orzeczeń i Probacji Ministerstwa Sprawiedliwości przekazanego mi do wiadomości to zapoznałem się z nim i potraktowałem jako wytyczne do realizacji. W większości zalecenia zarówno zespołu prewencji jak i wynikająca konieczność zmian z pisma Pani Lewoc zostały już wprowadzone. Część jest w trakcie realizacji. Wprowadzone już zmiany zostały opisane w odpowiedzi z dnia 25.06.2013r.

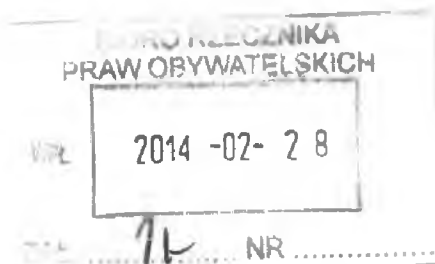
Opracowane regulaminy oraz procedury zaraz po zatwierdzeniu zostaną wprowadzone w życie i przesłane do wiadomości DWOiP oraz do Krajowego Zespołu Prewencji.

Z poważaniem
Artur Stączek
DYREKTOR
Zakładu i Schroniska

mgr Artur Stączek

Do wiadomości:

1. Dyrektor Departamentu Wykonania Orzeczeń i Probacji Ministerstwa Sprawiedliwości.

Świdnica, 24 luty 2014 r.

l. dz. 231/2014

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
Zespół
„Krajowy Mechanizm Prewencji”
Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

RPW/21313/2014 P
Data:2014-02-28

dot. KMP.573.19.2014r.WS

W odpowiedzi na pismo z dnia 12.02.2014r. udzielałm pisemnych wyjaśnień dot. uwag i zaleceń. Za opóźnienie przepraszam.

1. Przesyłam jako załącznik nr 1. Procedurę prowadzenia rozmów telefonicznych. Informuje, że placówka podjęła działania w celu zamontowania telefonów pobraniowych, jednak firmy do których zwróciliśmy się nie wyraziły zainteresowania montażem takich telefonów. W dalszym ciągu monitujemy.
2. Przesyłam jako załącznik nr.2. Procedurę stosowania środków przymusu bezpośredniego wobec wychowanków ZPiSdN.
3. Przesyłam również jako załączniki nr.3 i 4 Regulamin wychowanka zakładu oraz Regulamin wychowanka schroniska.
4. Jako załącznik nr.5 przesyłam listę adresów gdzie wychowankowie zgodnie z regulaminem mogą się odwoływać lub składać skargi.
5. Dostęp do świeżego powietrza. Zmieniono porządek dnia – załącznik nr.6.
6. Zmieniono również książki Izb przejściowych – wzór strony, załącznik nr. 7.
7. Sposób składania skarg i odwołań został zapisany w regulaminie wychowanka.

Z poważaniem
Dyrektor ZPiSdN w Świdnicy
Artur Stączek

DYREKTOR
Zakładu i Schroniska
Artur Stączek
mgr Artur Stączek

Krajowy Mechanizm Prewencji

KMP.573.19.2014.WS

Pan
Artur Stączek
Dyrektor
Zakładu Poprawczego
i Schroniska dla Nieletnich
ul. Sprzymierzeńców 1-2
58-100 Świdnica

Uprzejmie dziękuje za przesłane w załączeniu do pisma z dnia 24 lutego 2014 r. (231/2014) zmienione regulaminy i procedury. Na szczególne uznanie zasługuje zamieszczenie w procedurze stosowania środków przymusu bezpośredniego prawo nieletniego wobec którego te środki zostały zastosowane do zaskarżenia decyzji w tym przedmiocie do sędziego rodzinnego.

Wątpliwości budzi natomiast postanowienie art. 6 pkt 3 regulaminu wychowanka Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich uprawniającego dyrektora jednostki *w szczególnie uzasadnionych przypadkach do zawieszenia w całości lub w części regulaminu na określony czas*. Biorąc pod uwagę, że regulamin zawiera również postanowienia przeniesione z ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2014 r. poz. 382) np. dotyczące środków dyscyplinarnych, nagród, praw nieletnich przebywających w Zakładzie Poprawczym i Schronisku dla Nieletnich, tak ogólne sformułowane rodzi podejrzenie, że może dojść do próby zawieszenia - w bliżej nie określonych okolicznościach - przepisów powszechnie obowiązujących. W związku z powyższym zalecam albo usunięcie tego postanowienia albo wskazanie konkretnych sytuacji, w jakich szczegółowo wskazane postanowienia regulaminu mogą być zawieszane.

W związku z powyższym na podstawie art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) zwracam się o przedstawienie stanowiska Pana Dyrektora w przywołanej sprawie w terminie 30 dni.

W korespondencji zwrotnej proszę powołać się na numer sprawy: **KMP.573.19.2014.WS**.

Wojciech Sądownik
Wojciech Sądownik
Specjalista

ZAKŁAD POPRAWCZY
i Schronisko dla Nieletnich
ul. Sprzymierzeńców 1-2
58-100 ŚWIDNICA
tel. 74 852-28-16, 74 852-22-49
74 852-39-63, fax 74 852-54-53

L.dz. **485**/2014

Świdnica, dnia 2014-04-18

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPŁ.	2014 -04- 25
ZAL.....	NR.....

Dot. **KMP.573.19.2014.WS.**

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich

Al. Solidarności 77

00-090 Warszawa

dot. postanowienia art. 6 pkt 3 regulaminu wychowanka Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Świdnicy uprawniającego dyrektora jednostki w szczególnie uzasadnionych przypadkach do zawieszenia w całości lub w części regulaminu na określony czas Dyrekcja Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Świdnicy

W odpowiedzi na pismo **KMP.573.19.2014.WS.** Dyrekcja Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich informuje, iż w/w postanowienie zostało usunięte z regulaminu wychowanka Zakładu Poprawczego i Schroniska dla Nieletnich w Świdnicy.

Jednocześnie wyjaśniam, iż powyższe postanowienie dotyczyło sytuacji kryzysowych, takich jak np. bunt, wojna, pożar, powódź itp.

Z poważaniem

DYREKTOR
Zakładu i Schroniska
[Signature]
mgr Artur Stąpczek